

Hóhér, angyal, gyermek

Időpont: Szentháromság utáni 4. vasárnap, 1955. július 3.

Alapige: Ézsaiás 48:12-17.

Hallgass rám Jákób és Izráel, én elhívottam, én vagyok az első és én az utolsó. Hiszen kezem veté e föld alapját, és jobbom terjeszté ki az eget, ha én szólítom őket, mind itt állnak. Gyűljetek egybe mind, és halljátok meg: ki jelenté meg közülek ezeket? az, kit az Úr szeret, elvégzi akaratját Bábelben, és karja leszen a Káldeusokon. Én, én szóltam, és őt el is hívtam, elhoztam őt, és szerencsés lesz útja. Közelgjetek hozzám, halljátok ezt, nem szóltam eleitől fogva titkon! mióta ez történik, ott vagyok! És most az Úr Isten engem küldött, és az ő lelkét. Így szól az Úr, Megváltód, Izráelnek Szentje: Én vagyok az Úr, Istened, ki tanítlak hasznosra, és vezetek oly úton, a melyen járnod kell.

Ki, vagy mi formálja a történelmet? Erre a kérdésre az idealista történelemszemlélet azt feleli: az ember. A materialista az anyagi erőkben, az érdekek találkozásában, vagy összeütközésében keresi a történelem magyarázatát. A "vallásos" ember egy szóval válaszol a kérdésre: Isten. Mindegyik feleletben van igazság, de a valóság a három tényező együttműködése. A történelem színpadán emberek játsszák a főszerepet, de nem cselekedhetnek saját kényük-kedvük szerint. Még a leghatalmasabb diktátor sem. Senki sem hagyhatja büntetlenül figyelmen kívül a gazdasági erőket. Ezek hátukra veszik és magasba emelik az embert, aki ügyesen lovagol a hátukon és elsöprik azokat, kik semmibe veszik őket. De épp így senki sem hagyhatja figyelmen kívül büntetlenül Istent sem, aki felhasználja terveiben a felhasználható embert, de előbb-utóbb félreállítja azt, aki annak útjában áll.

A gazdasági erők sem úgy hatnak, mint valami kikerülhetetlen vak sors, mely fölötte áll Istennek s embernek egyaránt, hanem úgy, mint Isten és ember által irányított hatalmi tényezők. Olyanok, mint az autóban a motor, mely erőtevező, de amelynek kormánykereke mellett egy személy ül.

Isten is ritkán nyúl bele közvetlenül a történelem folyásába, s nem rúgja fel a törvényt, melyet önmaga állított fel, hanem embereken és körülményeken keresztül formálja a történelmet.

Mindezek csupán elméleti kérdések az úgynevezett jó napokban, mihelyt azonban elkövetkeznek a "nem szeretem" napok, egyszerre égető kérdéssé válnak a történelem kereke alatt nyögő ember számára. Ilyen égető kérdés volt a történelem rejtélye Izrael népe számára a

babiloni fogság idején. Erre a fájó pontra tapint rá Isten a felolvasott igében s szenvedő népének arról beszél, hogy milyen embereket használ Isten a történelem formálásában.

1. Istennek vannak hóhérai.

Ne botránkozz meg ezen a fogalmazáson! Maga Jézus is beszél erről, mikor az adós szolgáról szóló példázatban a gonosz szolgáról azt mondja, hogy ura átadta őt a hóhérok kezébe. /Máté 18:34./ Izrael népe is úgy érzi, hogy hóhérok csinálják a történelmet. Nem az elkeseredés általánosítása ez benne. Konkrét személyekre gondol, mikor így érez. Nem felejtette el annak a katonának az arcát, aki a családját kiirtotta s házát felgyújtotta, pedig már közel 70 esztendeje annak, hogy mindez történt. Ökölbe szorul ma is a keze, ha eszébe jut, miképp vitte egy másik katona hóna alatt a templom szent edényeit. Arra is jól emlékezik, aki dárdájával hátba ütötte, mikor a fogságba vitelkor nem bírt elég gyorsan gyalogolni. A fogságban született nemzedék is fojtott indulattal gondol arra a sok megaláztatásra s kínzásra, amelyen keresztül kellett a fogságban mennie.

Nagyon nehéz az ilyen hóhérok kezébe esni. A szenvedélyesebb természetű ajka átokszóra nyílik. A 137. zsoltárban a fogság népe rettenetes imádságot mond: Így könyörög: "Emlékezzél meg, Uram, az Edom fiairól, akik azt mondták Jeruzsálem napján: Rontsátok le, rontsátok le fenéig! Babilon leánya! Áldott legyen, aki megfizet néked gonoszságodért, amellyel te fizettél nekünk! Áldott legyen, aki megragadja és sziklához paskolja kisdedeidet!" /7-9. v./ A higgadtabb sem tűri azonban szó nélkül. Panaszkodik Istennek: "Embert ültettél fejünkre." /Zsolt 66:12./ Csak kevesen vannak, akik meglátják mögöttük Istent s bennük Isten ítélet-végrehajtóit. Mikor Dávid menekül Absolon elől, Sémei rettenetes szidalmakat szór reá. Kísérete meg akarja ölni a felségsértőt, de Dávid így szól: "Hadd szidalmazzon, mert az Úr mondotta néki: Szidalmazd Dávidot; és ki mondhatja néki: Miért míveled ezt?" /II. Sám. 16:10./

Talán te is hóhérok kezére jutottál? Ne felejtsd el, hogy a történelem minden porcikájában benne van Isten. Semmi sem történik Nélküle. Igénk is ezt mondja: "Hallgass rám, Jákób és Izrael, én elhívottam, én vagyok az első és én az utolsó. Hiszen kezem veté e föld alapját, és jobbom terjeszté ki az egeket, ha én szólítom őket, mind itt állnak". /12-13. v./ A hóhérok mögött is ott van Isten. Ők hajtják végre Isten ítéletét, mint ahogy ők hajtották végre Izrael megbüntetését is. Attilát is ezért nevezték Isten ostorának.

Néha azonban a "jó" terveit is ilyen hóhérokon keresztül végezteti el. Jákóbot és családját meg akarja menteni az éhhaláltól, Egyiptomba akarja eljuttatni őket, de ezt a tervet József testvéreinek hóhér-lélekre valló gonoszságán keresztül végzi el. Vagy gondolj a

golgothai hóhérokra! A váltság munkájában szintén ott vannak, mint eszközök, a hóhérok. Isten munkásai ők. Így nézz rájuk!

2. Istennek vannak angyalai is. A szó nyelvtani és nem erkölcsi értelmében. Angyal ugyanis azt jelenti: követ.

Így szól tovább Isten a mai próféciában: "Gyűljetek egybe mind és halljátok meg: ki jelenté meg közülek ezeket? Az, akit az Úr szeret, elvégzi akaratját Bábelben, és karja lészen a Káldeusokon. Én, én szóltam és őt el is hívtam, elhoztam őt és szerencsés lesz útja. Közelegjetez hozzám, halljátok ezt, nem szóltam eleitől fogva titkon! Mióta ez történik, ott vagyok!" /14-16. v./ Ezekben a szavakban valakire céloz a prófécia, aki Isten követeként angyali szolgálatot fog végezni, meg fogja szabadítani Izraelt a fogságból. Itt nem nevezi meg, de másutt /Ézs. 44:28, 45:1-14./ megnevezi. Cirusról van szó, a nagy hódító királyról, akit másutt Isten pásztorának, felkentjének nevez az írás, itt pedig úgy beszél róla, mint akit az Úr szeret. Ez a király Élám királya volt. Életterét szűknek érezte s hatalmas hódító hadjáratokat vívott. Elfoglalta Médiát, felső Mezopotámiát s egyéb területeket, majd Lydiát s Kr. e. 539-ben a hatalmas babiloni birodalmat s ezzel ura lett egész Előázsiának. A meghódított országokkal és népekkel emberségesen bánt. A fogságba hurcolt idegen népeket az általa elfoglalt országokból hazabocsátotta, lerombolt kultuszhelyeiket és városaikat felépíttette. Ebben a magatartásban bizonytal szerepe volt türelmes vallási felfogásának is, de lehet, hogy az egész csak ügyes és jó politikai számítás volt, mellyel a meghódított népeket magának meghódította s biztosította, hogy hatalmas birodalmában béke uralkodjék a szívekben.

A babiloni fogságban sínylődő zsidó néppel is így cselekedett. Hazaengedte. Engedélyezte a jeruzsálemi templom és Jeruzsálem újjáépítését, sőt még a Nabukodonozor által elrabolt templomi szent edényeket is visszaadatta nekik. /II. Krón. 36:22-23, Esd. 1./ Cyrus nem volt az egy igaz Isten híve, de mégis angyala volt, aki által a szabadítást elvégezte Isten. Cirusnak talán sejtelme sem volt arról, hogy kitől s miért kapta nagy hadi szerencsáját, de magának a megszabadított népnek tudnia kellett, hogy nem Cyrus, hanem Isten szabadította meg őt.

A történelem folyamán Isten sokszor szabadította meg népét e világ gyermekein keresztül. Hogy csak egy példát említsek: a reformáció agyonsanyargatott népét Magyarországon II. Józsefen keresztül szabadította meg. A Kalapos Király volt akkor Isten angyala. Tudod-e látni a saját életedben is a szabadító ember mögött a szabadító Istent?

Néha ugyanaz az ember hóhér és angyal egy személyben. Cyrus hóhér volt a babiloniaknak, angyal a zsidóknak. Mindezt Isten rendezte így. Ez azonban a hóhérnak nem méltóság, az angyalnak nem érdem. Egykor Babilon volt Isten ostora Izraelen, most rajta csattant Isten ostora. Cyrus, a győztes hadvezér, végül istenné tette magát s elesett egy csatában.

3. Istennek vannak gyermekei is.

Eddig Isten beszélt a próféciaiban. A 16. vers második felében azonban valaki más veszi át a szót, aki így szól: "És most az Úristen engem küldött, és az Ő Lelkét!" Titokzatos vers. Ki beszél itt? Isten nem, az világos. A próféta? Az összefüggésből nem látszik valószínűnek. Hát akkor ki? Sok írásmagyarázó szerint az a titokzatos valaki, akiről Ézsaiás próféta – ha ködön át is –, de oly sokat beszél: A Messiás, az Úr szolgája, a nagy Szabadító, Isten Fia, Jézus Krisztus. Ő általa végezte Isten a történelem legnagyobb fordulatát, s Ő ebben nem öntudatlan eszköz, hanem tudatosan készséges, engedelmes gyermek volt Atyja kezében.

De nemcsak Isten Fia, Krisztus, dolgozik a történelemben, hanem az Ő népe is. Isten gyermekei történelemcsináló emberek. Nemcsak a közbenjáró imádságukkal, mint Ábrahám, hanem evilági munkájukkal is, mert így szól az Úr: "Én vagyok az Úr, Istened, ki tanítlak hasznosra, és vezetlek oly úton, amelyen járnod kell." /17. v./ Isten gyermekei Isten terveinek tudatos vállalói és valóra váltói. Vezetett emberek. Ezért vezetésre alkalmasak. Nem a maguk hasznát keresik, hanem azoknak javát, amik és akik rájuk vannak bízva. Így tanította őket Uruk. Hasznos emberek, mert nem haszonleső emberek, hanem szolgáló lelkek. Kedvesek Istennek és hasznosak embereknek.

Lehetsz nagyon kis porszem, szürke névtelen e világban, mégis te is benne vagy a történelemben s téged is felhasznál a történelem Ura. Mire tud felhasználni? Csak hóhérnak vagy jó? Vagy talán angyali szolgálatot is rád lehet bízni? Légy s legyünk mindnyájan az Ő szófogadó gyermekei, kik magukkal nem törődve vállalják Isten történelem-terveit most, itt, rólunk, vagy ellenünk! Ámen.